

DOĞAL GAZ VE KONUTLARDA ENERJİ TASARRUFU

MMMO İstanbul Şubesi,
"Doğal Gaz
ve Konut-
larda Enerji Tasarrufu" konu-
lu bir çalışma raporu hazırla-
dı. Aşağıda Doğal Gaz Proje-
si'nin ana eksiklerini ve buna
getirilen önerileri sunuyoruz.

> Sadece "çevre dostu" özel-
liği ile tek boyutlu ve radikal
bir biçimde kamuoyu günde-
minde tutulan Doğal Gaz Pro-
jesi, tüm boyutları ile (azot
oksit emisyonu, arz güvenilirliği,
dünya doğal gaz rezervinin
dinamik ömrünün 40-50 yıl
gibi çok kısa olması, gerçek
kullanım maliyeti, sistemin bir
bütün olarak depreme karşı
emniyeti) ve ulusal ekonomimiz-
in yararı doğrultusunda tar-
tışmaya açılmalıdır.

> Arz-talep dengesini kul-
lanım boyunca ekonomik ve
emniyetli şekilde gerçekleştire-
bilecek bir depolama (rezer-
vuvar) hacimleri mevcut değildir
(Depo hacmi en az 1.5-2.109
m³/yıl kapasitesinde olmalıdır.
Tüketim merkezlerine göre
ülke bazında en az iki lokas-
yonda olması yararlıdır.

I Arz emniyeti tam sağlan-
mamıştır. Dış alım büyük
ölçüde Rusya ve Cezayir'den
temin edilmektedir. Bunun
sağlanması yönünden Fran-
sa'daki gibi dış alım en az 4
ülkeden yapılmalıdır (Cezayir+Hollanda+Rusya+Norveç).
Fransa'nın ayrıca 3.8 10⁹
m³/yıl iç üretimi mevcuttur

(1985). Almanya örneğinde de
dış alım 4 ülkeden yapılmak-
tadır. Almanya'nın doğal gaz
üretimi ise 17.10⁹m³/yırdır.
Ülkemizin üretimi ise önem-
sizdir (Silivri; 0.3-0.7.10⁹
m³/yıl).

*\$ Ülke içinde doğal gazın
ağırlıklı kullanımı elektrik
santrallerindedir (%50-52).
Ülkemizin 8.4 milyar ton lin-
yit rezervi dikkate alındığın-
da, doğal gazın bu şekilde
kullanımı "akıl dışıdır.*

Elektrik enerjisinin artan
oranda dışa bağımlılığı telafisi
mümkün olmayan bir
"yaklaşım hatası"dır. Ülkem-
izin varolan ekonomik yapısı
(artan bütçe açıkları, aşırı
ölçüde artan dış borç stoğu,
kronikleşmiş enflasyon ile
sürekli bozulan gelir dağılımı,
gereken vergi/GSMH oranının
düşük olması, ekonominin yer-
altılaşması, artış hızı kestirile-
meyen transfer ödemeleri
(artan iç borç stoğu), istenen
ölçülerde dış rekabete açık
olmayan dış satım ve sonucun-
da artan dış ticaret açığı,
toplam dış satım teşviklerinin
dış satım gelirindeki yüksek
payı vb.) son derece özenle
değerlendirilmeli ve "dış alım
enerji faturası" nın bedeli ise
bu koşullar altında tekrar
tekrar irdelenmelidir.

I Ülkemizde doğal gazın, dış
alımından kullanımına kadar
görev üstlenen kuruluşlar
arasında ciddi ölçülerde koor-
dinasyon eksiklikleri söz

Hazırlayanlar

Prof.Dr. Müh.
Ergin ARIOĞLU
Yüksek Müh.
Ali Osman YILMAZ

konusudur. Bu eksiklikler ulusal ekonomi açısından önemli olumsuzluklar yaratmaktadır (Örneğin 1996/1997 kış sezonunda BOTAŞ ile İGDAŞ arasında yaşanan çelişkiler).

I Doğal gaz tesisatının (kazan-üflelemeli kazan+kombiler-borular, sayaç, çeşitli cihazlar vb.) büyük bölümü dış alımla sağlanmaktadır. 1996-1997 kış sezonu itibariyle satın alınan doğal gaz cihazlarının toplamı en az 500 milyon dolar mertebesindedir. Yerli sanayinin üretim payı kesinlikle ar tür İmalıdır. Para ve zaman ekonomisi yönünden doğal gaz tesisat projelerinde kullanılan teknik şartnameler arasında tam bir uyum sağlanması gerekmektedir.

I Geçmiş uygulamalara geniş açıdan bakıldığında, ülkemizin enerji politikaları günümüzde yaklaşımlarla halledilmeye çalışılmıştır. Özellikle doğal gaz dış alımlarının, dış politika ilişkileri itibariyle fevkalade duyarlı ülkelerden sağlandığı göz önünde tutulursa, Dış İşleri Bakanlığı'nda "Enerji Birimi"nin açılması uygun bir idari yaklaşım olacaktır. Ayrıca 21. yüzyılda dış ülkelerden atmosferik yolla gelen "çevre kirlilikleri" artacaktır. Bu yönden Dış İşleri Bakanlığı'nda enerji bölümü ile birlikte çalışacak "çevre birimi" nin şimdiden oluşturulması gerekmektedir.

I Doğal gaz alım ve satım fiyatları, kazan ısı verimleri ve kullanım maliyetine ilişkin tüm bilgiler açık, anlaşılır ve doğru olmalıdır. Bu konuda kamuoyuna iletilen "kullanım maliyetleri"nin doğruluğu gerçek işletme koşulları altında tartışılmaya açık bir konudur (özellikle dönüştürülmüş kazan uygulamalarında ısı veriminin düşük olduğu, bu nedenle kullanım maliyetinin açıklananın çok üzerinde olacağı hatırlanmalıdır).

*** İstanbul özelinde bakıldığında, Doğal Gaz Projesi, nüfusun ancak %30-35'ine yanıt verebilecek durumdadır. Bu nedenle İstanbul, Trakya ve Batı Anadolu'daki kömür havzalarının geliştirilerek ısınma-enerji sektöründe değerlendirilmesi en akılcı ve ekonomik politika olacaktır.**

> Doğal gazın 3-5 yıl içinde arzında gözlenecek daralmalar karşısında dökme LPG yakıt olarak konut sektöründe yaygın şekilde kullanılmaya başlanılacaktır. Piyasada gözlenen gelişmeler bu yöndedir (dökme LPG'nin kullanım maliyeti doğal gaza yaklaştığı zaman dökme LPG uygulamaları artacaktır). Kuşkusuz dökme LPG uygulaması da ülke ekonomisi açısından pahalılığı nedeniyle uygun değildir.

I Ekonomik yapımızı reel ekonomiye başka bir deyişle li-retken ekonomiye dönüştür-

mek için tasarruf hacminin milli gelire oranı kesinlikle %35 değerinin üstüne çıkarılmalıdır. Bunun için yapılabileceklerin başında enerji üretiminde (üretim kayıplarının azaltılması, ürün kalitesinin yükseltilmesi ve çeşitlendirilmesi, yeni kalite kontrol tekniklerinin uygulamaya sokulması vb.) ve kullanımında (soba-kazan ısı verimlerinin yükseltilmesi, yapılarda, özellikle duvar+pencerelerde yalıtım uygulamalarının özenle gerçekleştirilmesi, ısı yalıtım yönetmeliğinin ülke gerçekleri yönünden gözden geçirilmesi vs.) tasarrufa veren politikaların geliştirilip gündelik yaşama geçirilmesi gelmektedir.

I Konut-sanayide doğal gaz kullanım güvenliğinin temini için sigorta kavramı kurumlaştırılmak ve kamuoyu bu yönde bilinçlendirilmelidir.

NOT:"Doğal Gaz ve Konutlarda Enerji Tasarrufu" çalışma raporunun tam metnini veya ayrıntılı bilgileri aşağıda belirtilen adresten sağlayabilirsiniz.

**TMMOB
Maden Mühendisleri Odası
İstanbul Şubesi
İstiklal Caddesi No: 47 / 11
Tünel İSTANBUL
Tel: 0-212-245 15 03
Fax: 0-212-293 83 55**